

váš list č. / zo dňa: 04.07.2022

číslo konania: KPUKE-2022/14588-4/64437/1

vybavuje/ kontakt: Ing. arch. M. Timár / 058/2451121 / podatelna.rv@pamiatky.gov.sk
Košice, 29.07.2022

Krajský pamiatkový úrad Košice (ďalej len „dotknutý orgán“), uplatňujúci záujmy, chránené osobitnými predpismi podľa § 11 odseku 2 písmena d) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“), ktorý je vecne príslušným dotknutým orgánom a podľa § 9 odseku 5 pamiatkového zákona je miestne príslušným dotknutým orgánom na úseku ochrany pamiatkového fondu, na žiadosť vlastníka objektu: Obec Mníšek nad Hnilcom, číslo súp. 292, 055 64 Mníšek nad Hnilcom (ďalej len „vlastník“), podanej dňa 04.07.2022 na dotknutý orgán o súhlas k prípravnej dokumentácii obnovy objektu - **Mníšek nad Hnilcom, súp. č. 310, parcela č. 1532 C**, k. ú. Mníšek nad Hnilcom, národnej kultúrnej pamiatky, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako **dom ľudový** pod číslom 680/1, podľa listu vlastníctva č. 1, obec: Mníšek nad Hnilcom, okres: Gelnica, na základe súčasného stupňa poznania kultúrno-historických hodnôt vydáva podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona a v súlade s § 32 odsekom 12 pamiatkového zákona pre konanie stavebného úradu vydáva toto

záväzné stanovisko,

ktorým **súhlasí** s predloženou prípravnou dokumentáciou „*Statický posudok – Mníšek nad Hnilcom, súp. č. 310*“, č. ÚZPF 671/5, ktorú spracoval zodpovedný projektant Ing. Marek Gaží, Rázusova 25, 04001 Košice, č. oprávnenia 5340*13, v rozsahu:

- podklady
- popis stavby
- cieľ ohliadky
- vizuálne posúdenie objektu
- záver
- súbor opatrení

Obnovu kultúrnej pamiatky podľa tejto dokumentácie možno zabezpečiť po dodržaní týchto **požiadaviek**:

1. K asanovaniu častí objektu, ktoré už nemožno zachovať, možno pristúpiť až po odsúhlasení projektovej dokumentácii obnovy, ako aj časovému harmonogramu celkovej obnovy (práca/rok/mesiac).
2. Na základe zistených skutočností, uvedených v zázname zo štátneho dohľadu, vlastník spracuje projektovú dokumentáciu obnovy, a to aspoň v takom rozsahu, aký zabezpečí základnú ochranu: odstránenie havarijného stavu, ochranu pred poveternostnými vplyvmi (ochrana konštrukcií pred zamákaním, ako aj spoľahlivo zabráni vstupu nepovolaných osôb do nej (zamedzenie vandalských poškodení).
3. Obnovu kultúrnej pamiatky – sanáciu havarijného stavu - možno vykonať iba na základe vypracovanej **projektovej dokumentácie obnovy** v rozsahu, z ktorého bude zrejmý charakter jednotlivých krokov obnovy – tak, aby boli zachované a obnovené všetky jeho ešte

zachrániteľné prvky až do stavu, pri ktorom už nedochádza k jeho poškodzovaniu a pri ktorom je už len potrebné formou údržby vykonávať jeho základnú ochranu. Z hľadiska podrobnosti musí byť PD obnovy rozpracovaný pre stupeň projekt na stavebné povolenie (SP).

4. Projektovú dokumentáciu obnovy kultúrnej pamiatky spracuje fyzická osoba, autorizovaná podľa osobitného predpisu, podľa § 32 odseku 8 pamiatkového zákona.
5. Vlastník projektovú dokumentáciu v štádiu rozpracovanosti prerokuje s dotknutým orgánom podľa § 32 odseku 9 pamiatkového zákona.
6. Po kompletizácii projektovú dokumentáciu vlastník predloží na vydanie záväzného stanoviska podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona.
7. Za asanovateľné časti objektu, ktoré už nemožno zachovať, sú považované: krov uličnej časti objektu v celom rozsahu, SV štítová stena nad 1.N.P., SV stena severovýchodného uličného priestoru prízemí, ako aj klenby tohto priestoru. Žiadne ďalšie konštrukcie nesmú byť bez súhlasu dotknutého orgánu asanované.
8. Narušený SV obvodový múr, ktorý môže byť v rozsahu narušenej časti rozobraný, bude postavený nanovo z rovnakého materiálu a v podobnom objeme, ako pôvodný.
9. Klenby v obnovenom priestore môžu, avšak aj nemusia byť opätovne zhotovované. Akceptovateľné je aj zastropenie tohto priestoru dreveným trámovým stropom. Časti stien s viditeľnými stopami po odstránených klenbách zatiaľ neprekrývať (neomietat).
10. Severovýchodná štítová stena v podkroví bude zhotovená opätovne z pôvodných materiálov a v pôvodnom rozsahu. Pokiaľ by to vyžadoval skutkový stav v SV rohu objektu, bude stena obnovená len čiastočne, alebo nemusí byť od úrovne stropov nad 1.N.P. zhotovená vôbec. Akceptovateľné je teda aj jej opätovné nezhotovenie a ukončenie tejto časti strechy valbou.
11. Hmota strechy bude obnovená v pôvodnom tvare do pôvodného objemu, vrátane sklonov a presahov oproti fasádam. Pokiaľ by to vyžadoval skutkový stav v SV časti objektu, bude obnovená len čiastočne (polvalba), alebo nemusí byť od úrovne stropov nad 1.N.P. zhotovená vôbec (ukončenie valbou v sklone, ako strecha dvorového kridla). Pri takejto streche však bude tiež zachovaná pôvodná výška hrebeňa, sklony a presahy strechy oproti fasádam.
12. Krov bude drevená tesárska konštrukcia, vychádzajúca koncepčne z pôvodného krovu, prípadne z typovo podobných historických krovov sedlových striech, miestne používaných na prekrytie podobných rozponov (pôdorysov). Konkrétny typ krovu bude prerokovaný v štádiu rozpracovanosti PD so správnym orgánom podľa § 32 odseku 9 pamiatkového zákona.
13. Jestvujúce kómy budú zachované / obnovené, a to aj v prípade, keby boli nefunkčné.
14. Krytina strechy bude buď tvrdá skladaná z cementovovláknitých šablón, alebo plechová v pásoch na stojatú drážku (spájaná „falcovaním“), prípadne plechové šablóny, skladbou a tvarom imitujúce „falcované“ spoje. Konkrétny materiál bude prerokovaný v štádiu rozpracovanosti PD s dotknutým orgánom podľa § 32 odseku 9 pamiatkového zákona.
15. Odkvapy a zvody budú plechové, farebne podobné krytine, alebo sivé.
16. V juhozápadnom nároží bude obnovená koncová časť valenej klenby prejazdu, koncová časť JZ muriva nárožia, a aj spadnutá časť JZ dvorového oblúku verandy, z podobného materiálu, ako jestvujúce časti múru, na maltu vápennú.
17. Na uličnej fasáde je nutné odstrániť nevhodný plastový obklad, ktorý bráni prirodzenému odvetrávaniu muriva, a teda prispieva k degradácii omietok a murív.
18. Poškodené alebo nesúdržné časti omietok môžu byť opravované len na báze vápenných, alebo silikátových paropriepustných zmesí.
19. Nové nátery môžu byť opätovne zhotovované len na báze vápenných alebo silikátových paropriepustných zmesí. Konkrétny farebný odtieň bude prerokovaný v štádiu rozpracovanosti PD s dotknutým orgánom podľa § 32 odseku 9 pamiatkového zákona.
20. Okenné a dverné otvory budú naďalej buď dočasne pevne uzavreté alebo otvárateľné, avšak uzatvárateľné tak, aby účinne bránili vstupu nepovolaných osôb do objektu.

21. Vlastník oznámi s uvedením čísla tohto stanoviska písomne (alebo e-mailom) dotknutému orgánu v predstihu min. 7 dní začiatok prác na obnove a predpokladaný koniec obnovy kultúrnej pamiatky, podľa § 32 odseku 7 pamiatkového zákona.
22. Každú závažnú zmenu a zmenu oproti alebo nad rámec tohto stanoviska vlastník vopred prerokuje a predloží na odsúhlasenie správneho orgánu podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona.

Štátny dohľad na úseku ochrany pamiatkového fondu v zmysle § 11 odseku 2 písmeno a) pamiatkového zákona bude vykonávať poverený zamestnanec správneho orgánu.

Záväzné stanovisko podľa § 44a pamiatkového zákona po uplynutí troch rokov od dňa vydania stráca platnosť, ak v tejto lehote nebolo použité na účel, na ktorý je určené.

Dotknutý orgán odôvodňuje vydanie záväzného stanoviska takto:

Vlastník kultúrnej pamiatky: Obec Mníšek nad Hnilcom, číslo súp. 292, 055 64 Mníšek nad Hnilcom, podal dňa 04.07.2022 na dotknutý orgán žiadosť o súhlas k prípravnej dokumentácii s názvom „*Statický posudok – Mníšek nad Hnilcom, súp. č. 310*“ obnovy objektu - Mníšek nad Hnilcom, súp. č. 310, parcela č. 1532 C, k. ú. Mníšek nad Hnilcom, národnej kultúrnej pamiatky, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod číslom 680/1.

Dotknutý orgán vykonal dňa 25.02.2022 štátny pamiatkový dohľad na kultúrnej pamiatke (záznam č. KPUKE-2022/5043-3/16305/TI) za prítomnosti vlastníka - Obec Mníšek nad Hnilcom, číslo súp. 292, 055 64 Mníšek nad Hnilcom, kedy zistil, že na NKP dom ľudový č. ÚZPF 680/1, Mníšek nad Hnilcom, súp. č. 310, došlo z dôvodu zanedbania základnej ochrany NKP k zhoršeniu stavebnotechnického stavu objektu. Pri ohliadke boli na mieste potvrdené poškodenia: v koncovej časti prejazdu (dvorová časť) je zrútená časť steny (západné nárožie) v dĺžke do 1,5m, a aj príľahlá časť valenej klenby. V severovýchodnom uličnom priestore je v strede miestnosti zrútená časť klenby v rozsahu do cca 3m². Zvyšná časť je v strednej časti podopretá drevenými stĺpmi. V tomto priestore došlo na úseku, dlhom cca 4m, aj k vychýleniu východnej časti SV steny od zvislice o cca 0,1m do cca 0,3m. Na objekte sú miestami viditeľné aj trhliny, menšie vypadnuté časti muriva a opadané časti omietok. Na streche sú zasa miestami viditeľné chýbajúce kusy krytiny. Na JZ strane je poškodené pletivové oplotenie pozemku (čím je pozemok a i narušený dom trvalo prístupný pre nepovolané osoby a vandalov bez akejkoľvek prekážky) a v dvorovej časti chýbajú aj okenné a dverné výplne, ktoré by bránili vniknutiu nepovolaných osôb do vnútra objektu. Na mieste bola vyhotovená aj fotodokumentácia aktuálneho stavu objektu, ktorá je prílohou dotknutého spisu. Na mieste zástupca dotknutého orgánu so zástupcom vlastníka – starostom obce dohodol, že vlastník podá žiadosť o vydanie rozhodnutia so zámerom nápravy havarijného stavu. Vlastník však dňa 02.03.2022 doručil na Krajský pamiatkový úrad Košice žiadosť o súhlas s odstránením tejto národnej kultúrnej pamiatky z dôvodu jej zlého stavu. Nakoľko je tento objekt evidovaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako NKP, a teda požíva osobitnú ochranu podľa ustanovení pamiatkového zákona, začal dňom doručenia žiadosti (02.03.2022) Krajský pamiatkový úrad Košice správne konanie o náprave. O začatí tohto konania doručil dňa 08.03.2022 pod zn. KPUKE-2022/5043-6/19369/TI oznámenie účastníkom konania.

Na základe uvedeného, podľa zistených skutočností a zhromaždených podkladov, po uplynutí určenej lehoty na doplnenie podkladov konania, vydal Krajský pamiatkový úrad Košice dňa 01.04.2022 rozhodnutie - KPUKE-2022/5043-7/26185/TI, v ktorom uložil vlastníkovi nápravu nežiaduceho stavu v zmysle výrokovej časti rozhodnutia. Jednou z určených povinností bolo do 60 kalendárnych dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia aj zabezpečiť projektovú dokumentáciu - statický posudok zhodnotenia aktuálneho stavu objektu vrátane návrhu statického zabezpečenia objektu pred ďalšou devastáciou: pred pokračovaním statických porúch, pred zatekaním zrážok do interiéru a pred poškodením susednej budovy v dôsledku nestability štítového muriva, ktoré sa v dôsledku statických porúch klenby vykláňa smerom k susednej budove. Návrh

statickej sanácie má zastaviť deštrukciu a umožniť zachovať hmotnú podstatu NKP do doby, kým sa jej vlastník rozhodne ju pre vhodný účel obnoviť.

Dňa 04.07.2022 doručil vlastník spolu so žiadosťou o posúdenie požadovanú dokumentáciu „*Statický posudok – Mníšek nad Hnilcom, súp. č. 310, č. ÚZPF 671/5, ktorú spracoval zodpovedný projektant Ing. Marek Gaži, Rázusova 25, 04001 Košice. Predložená dokumentácia dáva stručnú charakteristiku objektu, ale predovšetkým opisuje vizuálne viditeľné narušenia a statické poruchy aj so základným náčrtom možnej, prípadne problematickej sanácie. Dokumentácia konštatuje, že „pri obhliadke nosných konštrukcií bol zistený rad staticky významných porúch ako aj čiastočných havárií nosných konštrukcií spôsobených vplyvom dlhodobejšieho zatekania strechy ale aj neodvodnenia objektu. Už pri pohľade z ulice boli zrejme vypádenia jednotlivých kusov krytiny ako aj deformácie strešných rovin. V časti severozápadného múru (dvor) došlo vplyvom rozpadu drevnej hmoty k havárii pomúrnic ako aj výmeny kráčat s následným natočením celej časti tejto konštrukcie. Odhadovaný pokles strešnej roviny je tak cca 400-500mm. Bežné deformácie väzníc až do 200mm.“ Ďalej dokumentácia konštatuje, že „najvýznamnejšie porušená časť súvisí s prepadom stropu (klenby) v dvorovej časti objektu ako aj strechy v severozápadnom rohu, kde časť murív (klenbie) havarovala. Vážny stav s čiastočnou haváriou stropu je rovnako pozorovateľný v priestore pri východnej štítovej stene. Tu došlo k úplnej strate stability jednak stropu (klenby), tak aj príľahlej steny. Pred úplným zrútením je zabezpečená vystojkovanie v interiéri. Túto čiastočne havarovanú podopretú klenbu z dôvodu straty opory - vychylenie steny už nie je možné uviezt do pôvodného stavu.“ K stavu krovu dokumentácia konštatuje, že „poškodenia krovu drevokazným hmyzom sú viditeľné v menšej miere s minimom viditeľných požerkov. Dominantné je však poškodenie drevokaznými hubami a to najmä čiernou hnilobou. V najviac exponovaných miestach došlo k úplnému rozpadu drevnej hmoty dokonca s vyrastaním plodníc húb. Rozsah nesanoateľného poškodenia strešnej konštrukcie je natoľko rozsiahly, že už cca 95% časti konštrukcie nie je možné sanovať ani zosilniť, ale iba odstrániť a nahradit novými.“ Záverom autor konštatuje, že stav objektu je havarijný a je nutné ho riešiť.*

S ohľadom na poznanie stavu objektu, ako aj doterajšie skúsenosti so sanáciou staticky narušených národných kultúrnych pamiatok považuje Krajský pamiatkový úrad Košice posudok a jeho závery za korektné a nebude pristupovať k spracovaniu kontrolného statického posudku. V súlade so zaužívanými metodikami obnov pamiatkových objektov však určuje pre obnovu podrobne požiadavky. K asanovaniu časti objektu, ktoré už nemožno zo statického hľadiska zmysluplne zachovať, možno pristúpiť až po odsúhlasení projektovej dokumentácii obnovy, ako aj odsúhlasení časového harmonogramu celkovej obnovy (práca/rok/mesiac). Na základe zistených skutočností, uvedených v zázname zo štátneho dohľadu, vlastník zabezpečí projektovú dokumentáciu obnovy, a to aspoň v takom rozsahu, aký zabezpečí základnú ochranu: odstránenie havarijného stavu, ochranu pred poveternostnými vplyvmi (ochrana konštrukcií pred zamákaním, ako aj spoľahlivo zabráni vstupu nepovolaných osôb do nej (trvalá zábrana vandalských poškodení). Nápravu - obnovu kultúrnej pamiatky – sanáciu jej havarijného stavu - možno vykonať iba na základe vypracovanej **projektovej dokumentácie obnovy** stupeň pre stavebné povolenie, a to v rozsahu, z ktorého bude zrejmy charakter jednotlivých krokov obnovy tak, aby boli zachované a obnovené všetky jeho ešte zachrániteľné prvky až do stavu, pri ktorom už nedochádza k jeho poškodzovaniu, a pri ktorom je už len potrebné formou údržby vykonávať jeho základnú ochranu. Z hľadiska podrobnosti musí byť PD obnovy rozpracovaný pre etapu – projekt na stavebné povolenie (SP). Projektovú dokumentáciu obnovy kultúrnej pamiatky spracuje fyzická osoba, autorizovaná podľa osobitného predpisu, podľa § 32 odseku 8 pamiatkového zákona. Vlastník projektovú dokumentáciu v štádiu rozpracovanosti prerokuje s dotknutým orgánom podľa § 32 odseku 9 pamiatkového zákona. Po kompletizácii projektovú dokumentáciu vlastník predloží na vydanie záväzného stanoviska podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona.

Za asanovateľné časti objektu, ktoré už nemožno zachovať, sú podľa predloženej dokumentácie považované: krov uličnej časti objektu v celom rozsahu, SV štítová stena nad 1.N.P., SV stena severovýchodného uličného priestoru prízemí, ako aj klenby tohto priestoru. Žiadne ďalšie konštrukcie nesmú byť bez súhlasu dotknutého orgánu asanované. Narušený SV obvodový múr,

ktorý môže byť v rozsahu narušenej časti rozobraný, bude postavený nanovo z rovnakého / podobného materiálu (kameň) a v podobnom objeme, ako pôvodný. Klenby v obnovovanom priestore môžu, avšak aj nemusia byť opätovne zhotovované. Akceptovateľné je aj aj zastropenie tohto priestoru dreveným trámovým stropom. Časti stien s viditeľnými stopami po odstránených klenbách zatiaľ neprekrývať (neomietat'). Severovýchodná štítová stena v podkrovi bude zhotovená opätovne z pôvodných materiálov a v pôvodnom rozsahu. Pokiaľ by to vyžadoval skutkový stav v SV časti objektu, bude táto stena obnovená len čiastočne, alebo nemusí byť od úrovne stropov nad 1.N.P. zhotovená vôbec: aAkceptovateľné je aj jej opätovné nezhotovenie a ukončenie tejto časti strechy valbou. Hmota strechy bude obnovená v pôvodnom tvare do pôvodného objemu, vrátane sklonov a presahov proti fasádam. Pokiaľ by to vyžadoval skutkový stav v SV časti objektu, bude obnovená len čiastočne (polvalba), alebo nemusí byť od úrovne stropov nad 1.N.P. zhotovená vôbec (ukončenie valbou v sklone - ako strecha dvorového kridla). Pri takejto streche však bude tiež zachovaná výška hrebeňa, sklony a presahy strechy proti fasádam. Krov bude drevená tesárska konštrukcia, vychádzajúca koncepčne z pôvodného krovu, prípadne z typovo podobných historických krovov miestnych sedlových striech, používaných na prekrýtie podobných rozponov (pôdorysov) analogických domov. Konkrétny typ krovu bude prerokovaný v štádiu rozpracovanosti PD s dotknutým orgánom podľa § 32 odseku 9 pamiatkového zákona. Jestvujúce komíny budú zachované / obnovené, a to aj v prípade, keby boli nefunkčné. Krytina strechy bude buď tvrdá skladaná: cementovláknité šablóny, alebo plechová v pásoch so stojatou drážkou (spájaná „falcovaním“), prípadne skladané plechové šablóny, imitujúce „falcované“ spoje. Konkrétny materiál bude prerokovaný v štádiu rozpracovanosti PD s dotknutým orgánom podľa § 32 odseku 9 pamiatkového zákona. Odkvy a zvody budú plechové, farebne podobné krytine, alebo sivé. V juhozápadnom nároží bude obnovená koncová časť valenej klenby prejazdu, koncová časť JZ muríva nárožia a aj spadnutá časť JZ dvorového oblúku, z podobného materiálu, ako jestvujúce časti múru, murované na maltu vápennú. Na uličnej fasáde je nutné odstrániť nevhodný plastový obklad, ktorý bráni prirodzenému odvetrávaniu muríva, a teda prispieva k degradácii omietok a murív. Poškodené alebo nesúdržné časti omietok môžu byť opravované len na báze vápenných alebo silikátových paropriepustných zmesí. Nové nátery môžu byť opätovne zhotovované len na báze vápenných alebo silikátových paropriepustných zmesí. Konkrétny farebný odtieň bude prerokovaný v štádiu rozpracovanosti PD s dotknutým orgánom podľa § 32 odseku 9 pamiatkového zákona. Okenné a dverné otvory budú naďalej buď dočasne pevne uzavreté (zamurované), alebo otvárateľné, avšak uzatvárateľné, aby spoľahlivo zabránili vstupu nepovolaných osôb do objektu. Vlastník oznámí s uvedením čísla tohto stanoviska písomne (alebo e-mailom) dotknutému orgánu v predstihu min. 7 dní začiatok prác na obnove a predpokladaný koniec obnovy kultúrnej pamiatky, podľa § 32 odseku 7 pamiatkového zákona. Každú závažnú zmenu a zmenu oproti alebo nad rámec tohto stanoviska vlastník vopred prerokuje a predloží na odsúhlasenie dotknutému orgánu podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona.

Na základe uvedeného vydal dotknutý orgán záväzné stanovisko, v ktorom súhlasí s predloženou prípravnou dokumentáciou, a určil požiadavky na spracovanie projektovej dokumentácie obnovy stupeň pre stavebné povolenie.

Toto záväzné stanovisko **neoprávňuje** vlastníka k podaniu na príslušnom stavebnom úrade podľa § 32 odseku 12 pamiatkového zákona, nakoľko bolo predpísané spracovanie ďalšieho stupňa projektovej dokumentácie.

Ing. Kristína Markušová
riaditeľka
Krajský pamiatkový úrad Košice

Zasiela sa

1. Obec Mníšek nad Hnilcom, č. súp. 292, 055 64 Mníšek nad Hnilcom, IČO 00329380, vlastník

Na vedomie

1. Obec Mníšek nad Hnilcom, č. súp. 292, 055 64 Mníšek nad Hnilcom, IČO 00329380, stavebný úrad
2. Krajský pamiatkový úrad Košice, na založenie do spisu